

آماده کردن کودک برای مدرسه

در تمام کشورها اطفال از سن هفت سالگی درس می‌خوانند طفل شما هم بزودی هفت ساله خواهد شد. بدمدرسه خواهد رفت و درس خواهد خواند. هر بدری، هر مادری مایل است که طفلش خوب درس بخواند. برای اینکار چه باید کرد؟

قبل از هر کار پدر و مادر باید بدانند که رفتن بچه بدمدرسه مهمترین واقعه دوزندگی اوست. قبل از رفتن بدمدرسه غالباً بازی می‌کرده است، درس خواندن برای بچه کار پر زحمت منظم و متوالی است که عبارت است از

۱- کار همه روزه و حتمی در کلاس

۲- کار حتمی در خانه یعنی حاضر کردن درس‌هایی که برای خانه تعیین می‌کنند. برای اینکه بچه خوب درس بخواند باید بتواند (یعنی بلد باشد) آرام بنشیند و با دقت گوش کند. اگر این کار را با او نیاموخته باشند و در خانه باین کار عادت نکرده باشد درس خواندن برای او سهل نخواهد بود برای اینکه بتوان خوب درس خواند باید هر دستوری را بدون شتاب با نظم و دقت و تا آخر انجام داد. اگر بچه در خانه باین کار عادت

نکرده باشد مشکل بتواند در درس خواندن بخوبی پیشرفت کند .

بعضی والدین میگویند: «ما هر چه می توانیم برای اطفالمان انجام میدهم . بچه های مالباس پوشیده اند ، کفش دارند ، خوراک خوب هم می خورند . » ولی تمام اینها نصف کار است . باید بچه را تربیت هم کرد . یکی از مسائل مهم تربیت آماده کردن طفل برای رفتن به مدرسه است .

پشتکار ، صبر و دقت که در تحصیلات مدرسه کمال اهمیت را دارند باید در سن قبل از مدرسه پرورش یابند . این کار را میتوان کرد و باید کرد . باید اطفال را در موقع صرف جای و ناهار عادت داد که آرام بنشینند . بیشتر به طفل کارهایی از قبیل نقاشی ، بریدن بعضی چیز ها رجوع کرد و در آن موقع او را به نحوی وادار کرد که اقل ۱۵ تا ۲۰ دقیقه آرام بنشیند . همچنین باید مراقبت کرد تا کاری را که طفل شروع میکند به آخر برساند . همچنین در موقع بازی کردن با کعب های بازیچه یا لوتو خیلی اهمیت دارد که بچه هر دقیقه از جای خودش بر نخیزد ، بلکه با دقت مواظب کارش باشد . بعد هم بازیچه هایش را جمع کند و منظم بگذارد . والدین گاهی شکایت می کنند که بچه ها به حرف گوش نمی دهند . ولی آنها غالباً متوجه این نکته نمی شوند که این کار طفل نتیجه رفتار نادرست خود آنهاست . برای اینکه بچه حرف شنو باشد نباید داد و فریاد کرد . نباید به تنبیه متوسل شد . بلکه برعکس باید بلائیت و قدرت رفتار نمود . این طرز رفتار طفل را به انضباط عادت خواهد داد که خود در کار خصلت بسیار مهم و ممتازی است

خواندن افسانه ها ، اشعار ، داستانهای مخصوص کودکان با صدای بلند و قصه گفتن برای آنها خیلی مفید است . بچه عادت می کند آرام بنشیند و مدتی نسبتاً طولانی با دقت و علاقه گوش کند

کارهایی با اندازه قوت طفل باید باو رجوع کرد (مثلاً در جاروب کردن کمک کند ، گلها را آب دهد ، بازیچه ها را جمع کند و غیره) و در آن موقع باید مراقب بود که او بدون عجله ، با نظم و ترتیب و تا آخر کار را با انجام برساند . باین ترتیب قدم بقدم علاقه مندی به کار و پشتکار در او پرورش مییابد .

دادن کتابهای عکس دار کودکانه به اطفال و نشان دادن عکس های آن و معجلات خیلی مفید است . باین شرط که بعد کودک خودش وصف کند که در آن تصاویر چه چیزهایی نقاشی شده است . آنوقت باید توجه طفل را به جزئیات آن جلب کرد و سوالات مقتضی نمود این کارها بچه را عادت میدهد که بهر چیزی با دقت توجه کند ، دقت و قدرت مطالعه او را بالا ببرد ، در آنکه او ار ار شد میدهد ، مثلاً موقع آموختن نوشتن که بچه ها باید دقیق شوند و ببینند که حروف چگونه نوشته میشود و از چند قسمت ترکیب مییابد و چگونه با یکدیگر متصل می شود ، بسیار مفید خواهد بود .

در موقع گردش میتوان مطالب خیلی ساده ولی صحیحی را جمع به طبیعت برای اطفال گفت . راجع به فصول سال ، در خصوص حیوانات اهلی (دامها) و طیور ، درباره گیاهان و امثال آنها خیلی باختصار ولی با صراحت و درست شرح داد . بگذارید بچه ها درختها را بشناسند : این گوجه است . این زبان گنجشک است ، این کاج است ، این بلوط است بعضی درختان نوعی برک دارند و برخی نوع دیگر ، کاج و صنوبر بر گهائی مانند

خار دارند ، ایا این خارها همه یکسانند ؟ نه ، خارهای کاج کوتاه تر و خارهای صنوبر بلند ترند . بگذارید بچه ها علفها را تشخیص دهند ، بعضی گلها و نباتات بستانی را بشناسند با غلاتی که در کشت زارها میرویند آشنا شوند و بطور کلی بفهمند که چطور از بدانه‌های گندم نان پخته و لذیذی میل میآید .

باید توجه اطفال را به تغییراتی که در تابستان ، پاییز ، زمستان و بهار حاصل میگردد جلب کرد . هنگام صحبت راجع به حیوانات اهلی میتوان با کلمات ساده و قابل فهم به بچه ها فهماند که هر حیوانی چه فایده دارد و چگونه باید از آن پرستاری و نگهداری کرد . خوب ! تو الان داری شیر میخوری ، آبا میدانی که شیر از کجا تهیه میشود ؟

بچه های شهری غالباً باین سؤال جواب میدهند : از مغازه .
بچه هایی که درستین قبل از مدرسه هستند باید اسامی اشیاء اطراف خودشان را بدانند . از قبیل میل ، ظروف ، لوازم سفره و غیره . آشنا کردن آنها با ساده ترین لوازم و ابزار کار از قبیل بیل ، تیشه ، تیر ، اره ، چکش و توضیح دادن اینکه آنها به چه کار می آیند مفید است .

بچه‌ها در موقع بازی باید این چیزها را خوب تشخیص بدهند دست راست ، دست چپ ، پا ، جهات ، باین ، بالا ، جلو ، عقب و غیره .

بچه با هوش همیشه باهلاسه و توجه راجع به آنچه می بیند سئوالاتی میکند . والدین باید درست و با الفاظی که قابل فهم بچه باشد موضوع را توضیح دهند ولی در این مورد هم باید رعایت اندازه و حد را نمود . بچه‌هایی هستند بدون اینکه خودشان سعی کنند چیزی درک کنند و بفهمند سئوالات بیپوده و زیادی می کنند . باین قبیل بچه‌ها باید گفت : خودت بیشتر دقت کن ! بین خودت چه فکر می کنی ؟

هر چه رشد طفل بیشتر شود ، بیان و کلام او هم رشد مییابد ، خیلی اهمیت دارد که طفل هر صد و حرفی را صریح و کامل تلفظ کند . مثلاً ر ، ش ، ژ ، ز ، س . بچه‌های کوچک غالباً بجای ژ - ژ میگویند یا کلمات را تعریف می کنند مثلاً بجای اسب . اسس میگویند . والدین موظفند حرفهای بچه را درست کنند و حرف و تلفظ نا درست آنها را اصلاح نمایند .

بعضی از مادران هنگام نوازش بچه خودشان عمداً کلمات را غلط تلفظ می کنند مثلاً بجای پسر مامانی ، تشنک و خوشگل من - پشل مامانی ، مسنگی خوشل من میگویند این کار را هرگز نباید کرد . بچه باید همیشه حروف و کلمات را درست و صریح بشنود . حرف زدن بزرگترها همیشه سرمشق اطفال است .

نقص و اشتباه در تلفظ در جریان تحصیل و پیشرفت اطفال تأثیر دارد اگر طفل حروف را بد و نا درست تلفظ کند ، در موقع قرائت کتاب شرمنده خواهد شد و نخواهد توانست در کلاس درسش را بلند جواب بدهد . گذشته از آن در نوشتن هم اشتباهات املائی مرتکب خواهد شد .

بعضی اوقات طفل نمیتواند مطلبی را فوراً درک یا حاضر کند . لازم نیست فوراً والدین به کمک او بشتابند و بگویند : > بیامن بتو کمک می کنم ، من برایت دوست میکنم

باین طریق استقلال اراده و هوش طفل پرورش نخواهد یافت. بگذارید بچه در همان سن قبل از مدرسه عادت کند که خودش بر اشکالات جزئی فائق گردد، مثلاً عادت کند که خودش بند کفشش را ببندد و باز کند، باید راه کار را نشان داد کمی هم کمک کرد. لیکن بچه شش هفت ساله خودش می‌تواند و باید کار بکند و خودش بند کفشش را ببندد. استقامت و پشتکار برای بچه‌ها در زندگی و هم در تحصیل کمال ضرورت را دارد.

در کلاس وقتی بچه بخواهد حرفی بزند یا چیزی بپرسد باید اول دستش را بلند کند و منتظر بماند تا او را صدا کنند و بعد از جایش برخیزد و حرف بزند. اگر بچه در خانواده با احترام و خودداری عادت کرده باشد این کار را بزودی می‌آموزد و به آن عادت می‌کند. بهمین نحو اگر در خانواده طفل را به نظم و ترتیب، دقت و پاکیزگی عادت داده باشند به سایر انتظامات و تقاضاهای مدرسه بزودی آشنا می‌شود و عادت می‌کند.

بسیاری از بچه‌ها قبل از رفتن به مدرسه به چیزهای چاپ شده اظهار علاقه میکنند و میل دارند خواندن را بیاموزند باید این علاقه و تمایل آنها را تقویت کرد والدین می‌توانند بچه‌ها را با بعضی از حروف و اعداد آشنا سازند. قبل از ورود طفل به مدرسه باید دفترچه‌ای به طفل داد تا بتواند جلد را با ورق آن تشخیص دهد. اول و آخر دفتر را بفهمد. بالا و پایین صفحه را بداند و خط‌ها و سطرها و همچنین ابتدا و انتهای هر خط را بشناسد.

باید والدین را از این نظریه نا درست نسبت به درس خواندن بچه در مدرسه بر حذر داشت.

۴۶۳

بعضی از والدین اینطور فکر میکنند: «بچه هنوز کوچک است، چه جای بازخواست از اوست؟ چرا او را وادار کنیم درس بخواند؟ بگذارید به مدرسه رفت و آمد کند و عادت نماید. اگر هم بکلاس بالا نرود اهمیتی ندارد. آخر هنوز خیلی کوچک است.»

این نوع رفتار بعضی از والدین برای اطفال زیان‌آور است. بچه در خانه مورد پشتیبانی و توجه لازمی که در غلبه بر مشکلات زندگی جدیدش کمال ضرورت و اهمیت را دارند واقع نمی‌شود. آن مشکلات کدام است؟

اشکال اول - ضرورت اینکه همه روزه در وقت معینی بنشیند و مشغول حاضر کردن درسهایش بشود. بچه هنوز میل دارد بازی کند، گردش نماید ولی دیگر میسر نیست، بازی به بعد موکول میشود ولی در آن وقت معین باید نشست و درس حاضر کرد.

اشکال دوم - درسهای او باید با نظم و ترتیب و بدون عجله حاضر کرده با خبر رساند آنچه را که باید حفظ کرد باید تا آخر حفظ شود. صبر و پشتکار طفل برای این طرز کار کفایت نمی‌کند. در این مورد باید بزرگترها به بچه‌ها کمک کنند. و صبر و پشتکار و بردباری او را تقویت نمایند.

بدون چنین کمکی طفل ممکن است در قوه خودش دچار شک و تردید گردد. عادت خواهد کرد نسبت به درس‌هایی که برای خانه داده میشود بی‌قید و بی‌اهتنا باشد. این کار هم منجر به آن خواهد شد که او از رفقایش عقب بماند و دائماً دچار کج خلقی و ناراحتی شود. علاوه بر آن اگر طفل دو سال در یک کلاس بماند باز مجبور خواهد بود که هر چه

خواننده است از نوشتن شروع کند، این کار هم برای او کسالت آوراست و هم او را به بی‌اهمیتانی سوق خواهد داد و ممکن است میل بچه بدرس خواندن بکلی از بین برود.

والدین طفل باید بین خودشان توافق کنند و نسبت به نمره‌هایی که بچه از درس‌هایش می‌گیرد توجه دقیق مبذول دارند. بچه در کلاس اول گاهی اهمیتی برای نمره‌هایش قائل نمی‌شود. والدین طفل موظفند گاهی با بچه در خصوص نمره‌هایش صحبت کنند و در مقابل نمره بد به بچه بفهمانند که این کار موجب سرشکستگی خود او و اوقات تلخی والدینش می‌شود. باید بدون فوت وقت با معلم هم صحبت کرد و علت اینکه بچه نمره بدی داشته است فهمید و برای اصلاح آن تقصیر راه صحیحی انتخاب نمود. نمره‌های خوب را باید حسن استقبال کرد، اظهار مسرت نمود تا بچه بفهمد که نمره خوب او موجب شادی تمام خانواده است.

بسیاری (۱) از بچه‌ها از کود کستانها بدمدرسه می‌آیند. گذشته از خیلی چیزهای خوب دیگر که قبلاً در کود کستان می‌آموزند گاهی بعضی نقائص هم دارند. مثلاً بعضی بچه‌ها زیاد بر حرف و وراج، بی‌ثبات و ناراحتند. این موضوع حاکی از نقص عملیات پرورشی بچه‌ها در کود کستان میباشد. وقتی که طفل به سن ۵ - ۶ سالگی میرسد بسیار مفید است که والدین او بیشتر اظهار علاقه کنند و زود زود بکود کستان بروند و ببینند که طفل آنها چگونه برای دوره مدرسه آماده میشود.

منحصراً وقتی مدرسه و خانواده با یکدیگر همکاری خیلی نزدیک داشته باشند می‌توانند طفل را با موفقیت تربیت کنند و تعلیم بدهند.

۱ - متأسفانه در کشور ما عده بسیار کمی از کودکان بکود کستان راه می‌یابند. مترجم